

"Mijn leven als geniaal kunstenaar (deel 6)"

Uit de serie artistieke herinneringen en ander ongenoegen (deel 6)

Uit dat dagboek van Jules Renard, die hier vlak bij in de Bourgogne geleefd heeft, is geloof ik twee derde weggelaten. Dat vind ik verschrikkelijk, daar zou een kabinet over moeten vallen, dijken doorbreken, als iets verkeerd is, dan heb ik het idee dat Nederland geen twee derangs land is maar tienderangs.

Dat dacht Fred van der Wal al vroeg toen hij Kuifje en Robbedoes las op de lagere school en be greep dat België een heel wat vrolijker land moest zijn dan het saaie, oercalvinistische Nederland waar nooit iets gebeurde dat niet voorspelbaar was, vertelt hij, al las hij op zijn zestende (1958) tegen heug en meug gedichten van de weinig aantrekkelijke zwaar brillende lesbienne Ida M. G. Gerhardt, maar ook de domineespowezie van J.J.L. ten Kate en op zijn achttiende, negentiende wel Marsman en Slauerhoff en ja, ook Du Perron, dat Land van Herkomst vond hij wel aardig, maar de Forum discussie van Vent-Vorm totaal oninteressant, de close reading methode ook niet echt imponerend, Kees Fens een dorknoper van het tiepe dat 's avonds naar binnen loert bij alleenstaande dames en zich staat af te rukken, Ter Braak een poseur en sommige boeken van Vestdijk slechts eenmalig lezenswaardig, zoals Ivoren wachters, De Koperen tuin en de Anton Wachter trilogie, over de niet beantwoorde liefde van de auteur voor een klein meisje, Nabokov revisited, maar voor de rest vond hij Vestdijk voornamelijk langdradig en achterhaald, oudmodies van taal, soms zelfs onge loofwaardig (en begrijpt hij nog steeds niet de passie van auteur Martin Hartkamp voor Vestdijk) maar pas echt de literatuur ontdekte toen hij een verhaal van Wolkers las in de derde klas van de kweekschool, 'Dominee met strooien hoed', dat diepe indruk maakte en hij voor het eerst begreep dat literatuur zeggingskracht had voor een jonge generatie aanstormende kunstenaars en relevant was voor het eigen levensgevoel en belevingswereld. Het was toen alsof hij voor het eerst als doornroosje wakker werd gekust door de prins en zijn leven zin kreeg toen hij zelf begon te schrijven en te schilderen. Hij leende een typemachine van zijn grootvader omdat een getypte tekst meer cachet had. Zo nu en dan publiceerde hij aarzelend iets in de schoolkrant van de Da Costa kweekschool, bijdragen die niet altijd even goed vielen bij de redactie (de latere filmproducent Burny Bos en Bernard Netelenbos) en soms zelfs belachelijk werden gemaakt. Een keer trok hij een bijdrage terug; een verhaal over de gerefor meerde ds. Veenhuizen uit Overveen, waardoor hij tij dens een gesprek ernstig geschoffeerd werd in zijn spreekkamer. Hij werd voor potentieel homo sexueel uitgemaakt omdat hij weigerde op zijn knieën in aanwezigheid van de fanatieke Godsman zijn zonden te belijden en als genuanceerd denk er geen pietisties christendom aan wenste te hangen.

Fred was wel geliefd bij de vrouwelijke leerlingen van de kweekschool-hij bewonderde de aantrekkelijke, rumoerige, Marlou W. van Joodse origine, mateloos van uit de verte (40 jaar later kreeg hij aug. 2004 een email van haar met het verzoek contact op te nemen)- maar jaren lang veel te ver legen om iets met de dames mee te beginnen tot de Amsterdamse voorvarende Els het heft in han den nam. Hij herinnert zich nog dat hij in het begin weinig van intimiteiten tussen de sexen moest hebben (tussen zijn twaalfde en eenentwintigste had hij uitsluitend gepassioneerde relaties met oudere mannen) toen hij omging met Els D., maar toch aan snel al haar hoge sexuele eisen tege moet kwam, want je moest toch wat als vroege twen en als er iemand was die leergierig was op sexueel gebied dan was hij het wel. Ongeremde sex hoorde nu een maal bij de jaren zestig toen aids nog niet uit ge vonden was. Via een andere goede (dominante) vriendin (Frieda T.) kreeg hij een verzamelbundel met de gedichten van Lucebert in han den en leende de Heemstedse Sarina hem een Nijhoffbundel. Els D. gaf hem een kunsthistorie boek van de 20-e eeuw. En even later ontdekte hij waarempel het zestiger jaren werk van Remco Campert dat hij nog steeds op eenzame hoogte vindt staan en vooral van een on-Nederlandse lichtvoetigheid. Jan Cremer vond hij na dat tweede boek niet echt interessant en Jack Kerouac van 't zelfde laken een pak. Bij Hermans had hij jaren later die herkenning in nog sterkere mate dan bij Campert toen hij Nooit meer slapen las (aan geraden door de beroepswerkeloze hoofdonderwijzer Sjouke Stigter te Amsterdam) en meteen tot het Hermans kamp bekeerd was, dus automatisch in het anti-Vestdijk kamp belandde, want tussen wegen zijn er niet. Toch prefereert hij de romantische mentaliteit van Campert boven het uit zichts loze nihilisme van Hermans. Het verhindert hem niet een archief van inmiddels duizenden knipsels vanaf 1950 over het werk van Hermans in bezit te hebben die nu veel geld waard zijn. Hij vertelt met smaak hoe een Amerikaanse vrijgemaakt gereformeerde mevrouw (JoAnn van S.) uit een ge hucht in Groningen, die slecht Nederlands sprak en de Nederlandse taal met enige moeite las, een lezing hield voor de plattelandsvrouwen vereniging, een categorie vrouwen die behalve de Story en de Prive nooit iets lezen, over een boek van W.F. Hermans, maar niets wist van de complexe en vooral tiepies vooroorlogse, gedeelte lijk zelfs negentiende eeuwse Amsterdamse achtergrond van de auteur, zijn existentialistische en Freudiaanse wortels, de invloed van Bordewijk op zijn auteurschap en hoe hij haar aan bood zijn archief uit te lenen

en raad te geven, hetgeen zij, zoals te ver wachten was, gedecideerd hooghartig afwimpelde, want een gereformeerde Amerikaan deed alles beter, ook als hij /zij nergens iets van af wist. En dat ervoer Fred van der Wal als de voornaamste eigenschappen van vrijgemaakt gereformeerden: geborneerdheid en vooral minachting van andere geloofsrichtingen en morele opvattingen. Niet voor niets zei hij altijd : Als ik een gereformeerde knakker een hand geef tel ik na af loop altijd even mijn kloten na.

De Nederlandse film wordt door Fred van der Wal in één moeite weg gevaagd: stelt niks voor. Alle maal aanstelleritis, wichtigmacherei, imitatie en vriendjesaaiërij. Fred van der Wal : Ik heb op de kweekschool een jaar bij Burny Bos (film producer) en de vriendelijke Hans Klap (ex-directeur van de film academie) in de klas gezeten. In die schooljaren was Burny Bos een over het paard getilde Haarlemmer, waar ik weinig fiducia in had. Een jaar hoger op die kweekschool zat Boudewijn Klap, de latere directeur van de AVRO. Iedereen van die school met enig talent is iets anders dan school meester geworden.

Ik ken een Groningse, gereformeerde E.O. film- en televisieproducer (Hans van Seventer) die in zijn curriculum vitae vermeldt dat hij reeds als twaalfjarige al op zondag slootje sprong in Katwijk on danks dat hij een stijve gereformeerde hark was en een speelfilm over twee gereformeerde red dingsbootmanschappen zou gaan maken in 2004! Vervolgens vernemen we niets meer ten aanzien van de concretisering van zijn voornemens!

En Fred moet nog steeds honend lachen om de slogan op een in middels verdwenen website van deze gereformeerde producer : "Movieworld, Here We Come !" Nou, ja, dat soort mensen die nooit iets mee maken en nergens verstand van hebben maakt films in Nederland! En hoe meneer van Seventer in 1996 een brandbrief rond stuurde toen hij voor de tweede keer ontslagen werd bij de E.O. of iedereen die zijn brief las vooral voor het behoud van zijn inkomen en baantje wilde bidden. Of het walgelijke varken, de filmproducer Theo van Gogh die in Het Parool reclame maakte voor zijn homoseksuele verleden. Het spannendste dat filmmakers in het vaderland hebben beleefd is die keer dat ze een ongewassen klasgenote van veertien neukten op de bagagedrager van een roestige opoefiets in de schaars verlichte fietsenkelder onder de middelbare school en hoe gedurende dat klun zige in termezzo een los zittend spatbord in het meisje haar intiem verdwaald raakte, voor een vaginale bloeding zorgt, die de onervaren jongeman en het meisje voor menstruatie aan zien en op het moment supreme na een voortijdig orgasme de jongeman drie maal met de fietsbel belt terwijl hij het meisje nog voluit op de schroef had en onder het bloed zat. (Als ik met mijn fietsbel bel, nou, dan weet je het wel!) Vervolgens overlijdt die meid aan bloedvergiftiging en wordt de jongen die haar dood op zijn geweten had een buitengewoon ran zige homoseksueel, die de plaatselijke pisbakken af schuimt en zijn lul te pas en te onpas door met piepschuim afgewerkte voorgeboorde gaten in de muren van urinoirs, zogenaamde glory holes, steekt om zich te laten afzuigen door volkomen onbekenden en uiteindelijk aan aids er aan onder door gaat. Ja, daar kun je een boeiende film van maken in de trant van Hoge hakken, echte liefde.

Ik vroeg drs. H. v. S. eens waarom hij voor de E.O. werkte als hij zo veel bezwaren had tegen E.O. aanhangers. Omdat je bij de E.O. nergens verstand van hoeft te hebben, was zijn antwoord. Ik heb daar verder maar over gezwegen. Geen wonder dat de omroepen in 2008 worden opgeheven. Bijna niet een Nederlandse film doet het in het buitenland, behalve Soldaat van Oranje en Turks Fruit, voornamelijk omdat in beide films stevig geneukt en op onverantwoordelijke wijze wordt los geleefd, daar lijkt het grootste talent van de Nederlandse acteurs en actrices in te zitten, maar dan kun je net zo goed naar Timboektoe toe gaan, daar neuken ze zich ook een breuk.. In Nederland doet de Nederlandse film het wél in de bioscopen, want het is ónze film. Zoals je van je familie denkt: nou ja, oom Hans is een ongewassen oude lul met vieze praatjes die je steeds in je korte broek aan je ballen voelt of je al wat wilt groeien van onderen, naar goedkope sjek, jenever en verschaalde urine ruikt, zowel gore bakken als fijn gereformeerde praatjes op hangt en wekelijks naar de hoeren gaat en tante Mien, ja, die is gierig en vooral te stom om voor de duvel te dansen, ruikt ook nog eens niet erg lekker en laat zich naaien door de buurman, dat heb je zelf gezien, maar het is jouw tante en jouw oom en je hebt niks anders dan die paar ouwe wijven, dus je doet het er maar mee zo lang als het duurt en geeft ze daarna figuurlijk een rotschop als je zelf je leven op de rails hebt. Maar iets anders ... Het is toch krankzinnig dat kinderen in Nederland geen opstellen meer hoeven te maken? Er zijn mensen die die kinderen op school helemaal geen literatuur onder wijs meer willen geven of behoorlijk Nederlands willen leren spreken en schrijven. Een hoogleraar noemde de eis om foutloos Nederlands te kunnen schrijven zelfs fascistisch. Politiek linkse schilders in de jaren zestig en zeventig waren altijd plat pratende ordinaire proleten, zoals Karel Appel, en Jan Sierhuis, die nooit een boek lazen, maar iemand als Henk Helmantel is niet veel beter, die leest alleen de Bijbel en zijn girobijschrijvingen. Terwijl ik ten minste nog weet wie Langedijk was, Poot, Vondel, Huygens, Roland Holst, Van Lennep. Bordewijk, De Vijftigers en de powezie van de Zestigers goed ken, maar ook een jonge dichteres als Hagar Peters en de dichter Pierre Rawie met aandacht volg en bundels van koop. Al die mensen worden ook nog eens zeer onderschat. Er groeit een generatie op

van zich schor schreeuwende voetballiefhebbers die niets meer weet, niets meer gelezen heeft en nergens over mee kan praten. Dus over hon derd jaar staat Nederland niet alleen voor driekwart onder water door de stijgende zeespiegel, maar is het Nederlands helemaal wég, dan praat iedereen een verbasterd soort steenkolen Engels, dan wonen ze op houtvloten of in paalwoningen en dragen ongelooide dierenhuiden en heeft iedereen een vergeelde offset reproductie vol watervlekken van zo'n lullig stilleventje van Helmantel boven de sofa. Die E.O. leden zijn zo stom als het achterend van een varken. Er is al bijna een eeuw een linkse stroming in Nederland van Weg met Ons en dat is over gewaaid naar die vrome E.O. aanhangers die vijftig jaar achter lopen. Het conserveren van de Nederlandse historie en cultuur wordt zelfs door die puriteinse, fijn gereformeerde E.O. aanhang als verdacht beschouwd.

Je moet de literatuur en de kunst in het alge meen beschouwen... alle mensen hebben een stemmetje van hun geweten binnen in zich of het moeten psychopaten zijn zonder geweten, zo als bijvoorbeeld sommige E.O. aanhangers, die meestal uit de lagere sociale milieus komen. De literatuur en de beeldende kunst zingen twee stemmig, zijn de gebroken stemmetjes van binnen van een natie en als die natie geen literatuur en beeldende kunst meer heeft, dan is die natie er niet meer. Cultuur is het geweten van de natie. Het Nederlands verdwijnt. Nederland wordt door links uitverkocht aan asylanten omdat politiek links altijd minachting heeft gehad voor de eigen cultuur en de eigen historie. Toch blijf ik SP stemmen.

Wat je op televisie hoort is gewoon een brabbeltaal van eigen makelij. Koeter waals van quizz masters met drie jaar Mavo. Niet de tale Kanaaäns, maar de wollige taal der overheden.

Het socio jargon. "We gaan nu iets ondernemen naar de klant toe" of "we gooien een stuk pro bleemstelling op tafel van de kiezer uit op het bordje naar de minister toe" of "naar de Tweede Kamer toe" of naar weet ik veel wat toe. Als het maar in de groep gegooid wordt of op tafel hetzij op andermans bordje. De Laurel en Hardy cultuur als omgangsvorm.

© februari 2011, fredvanderwal, BasicPublishing.nl